

Брюксел, 29 ноември 2024 г.
(OR. en)

16128/24

ESPACE 108	TELECOM 357
RECH 516	MI 976
COMPET 1154	ENER 574
IND 534	EMPL 589
EU-GNSS 26	CSC 686
TRANS 511	CSCGNSS 13
AVIATION 161	CSDP/PSDC 835
MAR 209	CFSP/PESC 1686

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	29 ноември 2024 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	15017/24 + COR 1
Относно:	Междинната оценка на космическата програма на Европейския съюз - Заключение на Съвета (одобрени на 29 ноември 2024 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно *междинната оценка на космическата програма на Европейския съюз*, одобрени от Съвета на неговото 4063-то заседание, проведено на 29 ноември 2024 г.

**ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА НА
КОСМИЧЕСКАТА ПРОГРАМА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ

- А. Регламент (ЕС) 2021/696 за създаване на космическа програма на ЕС, който обединява всички космически дейности на ЕС в една всеобхватна регулаторна рамка.
- Б. Заключениета на Съвета относно „Коперник“ за периода до 2035 г.¹
- В. Заключениета на Съвета относно подход на ЕС за управление на космическия трафик².
- Г. Заключениета на Съвета от 14 ноември 2023 г. относно Космическата стратегия на ЕС за сигурност и отбрана³.
- Д. Заключениета на Съвета от 23 май 2024 г. „Укрепване на конкурентоспособността на Европа чрез космическото пространство“⁴.
- Е. Стратегическата програма за периода 2024—2029 г., приложена към заключенията на Европейския съвет от юни 2024 г.⁵

¹ Док. 10070/22.
² Док. 10071/22.
³ Док. 14512/23.
⁴ Док. 10142/24.
⁵ Док. EUCO 15/24.

ВЪВЕДЕНИЕ

1. ПРИВЕТСТВА доклада на Европейската комисия относно изпълнението на космическата програма на ЕС и относно резултатите от дейността на Агенцията на Европейския съюз за космическата програма (EUSPA) (междинна оценка), изготвен съгласно предвиденото в член 102, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/696.
2. ОТЧИТА напредъка, постигнат от началото на изпълнението на програмата през 2021 г., по-специално по отношение на консолидирането на различните космически дейности на ЕС в рамките на единна регулаторна рамка, което значително повишава съгласуваността, ефикасността и стратегическото въздействие на свързаните с космическото пространство инициативи на ЕС.
3. ПРИВЕТСТВА успешното изпълнение на водещите инициативи на програмата — „Коперник“, „Галилео“ и EGNOS, които са постигнали ключовите си показатели за ефективност и последователно предоставят най-съвременни услуги от съществено значение за различни сектори в целия ЕС.
4. ПРИЗНАВА навременния напредък в нови инициативи като GOVSATCOM и осведомеността за ситуацията в космоса (SSA), които допринасят за стратегическата автономност на ЕС в една отворена икономика и за неговата устойчивост в една все по-натоварена и оспорвана космическа среда.
5. ОТБЕЛЯЗВА, че оперативната фаза на дейността на GOVSATCOM и елементите на компонента за SSA, отнасящи се до метеорологичните явления в космическото пространство (МЯКП) и близките до Земята обекти (БЗО), са започнали едва към края на периода на оценка, предвиден да приключи до 30 юни 2024 г. съгласно регламента, което поставя под въпрос осъществимостта на надеждна оценка на тези елементи, и по-специално на анализ на разходите и ползите.
6. ОТЧИТА, че въпреки трудния глобален контекст, включително геополитическото напрежение, прекъсванията по веригата на доставки и въздействието на пандемията от COVID-19, програмата като цяло продължава да напредва успешно и е започнала да интегрира нови компоненти по подходящ начин.

7. ПРИВЕТСТВА усилията на всички участващи субекти, включително Европейската комисия, EUSPA, Европейската космическа агенция (ЕКА), други упълномощени субекти и държавите — членки на ЕС, за гарантиране на постоянен напредък на програмата, което подчертава значението на тясното сътрудничество за постигането на нейните цели.
8. ОТБЕЛЯЗВА със задоволство приноса на програмата към стратегическите приоритети на ЕС, по-специално в подкрепа на целите на екологичния и цифровия преход и стратегическата автономност и устойчивост на ЕС, чрез интегриране и подобряване на данните от „Коперник“, „Галилео“ и EGNOS в политиките на ЕС, като например мониторинга на климата, биологичното разнообразие и океаните, транспорта или селското стопанство, както и успешното стартиране на подготвителните дейности на GOVSATCOM.
9. ОТЧИТА тези етапни цели като доказателство за нарастващата зрялост на програмата и нейната съществена роля за това Съюзът да се популяризира като глобален участник в космическия сектор и да се гарантира, че ЕС продължава да бъде начело на космическите иновации и способности.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПОЛЗИ

10. ПРИВЕТСТВА ролята на програмата за повишаването на устойчивостта и стратегическата автономност на ЕС в една отворена икономика, както и нейния принос за намаляване на зависимостта от неевропейски космически системи, като се гарантира, че ЕС продължава да бъде независим в области от критично значение като спътниковата навигация, определянето на местоположението и времето, както и наблюдението на Земята, и същевременно се запазват способността на ЕС да функционира независимо на световната сцена, както и нарастващият капацитет в областта на SSA и космическото наблюдение и проследяване (КНП), особено в една все по-оспорвана и конкурентна космическа среда.
11. ИЗТЪКВА потенциала за двойна употреба на някои космически компоненти и ПРИЗНАВА, че е желателно, по целесъобразност и като се зачитат компетентността на държавите членки и гражданският характер на програмата, да се вземат предвид държавните нужди и изисквания.

12. ОТЧИТА дадения от програмата тласък за развитието на нови пазари и възможности за предприятията, по-специално малките и средните предприятия (МСП) и стартиращите и разрастващите се предприятия, насърчаването на научните изследвания, иновациите и технологичното развитие, създаването на нови бизнес възможности в целия ЕС, укрепването на космическата промишленост на ЕС и приноса за обновяването на квалифицираната работна сила, като всичко това стимулира икономическия растеж на Съюза в по-широк план.
13. ОТЧИТА, че социално-икономическите ползи от изпълнената програма са пропорционални на пълното реализиране и широкото използване на услугите и данните, които тя предоставя и генерира, и ПОДЧЕРТАВА, че е важно да се постави акцент върху и да се подобри приемането на всички компоненти на програмата от страна на потребителите чрез стратегически подход и инициативи както за космическия, така и за некосмическия сектор.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

14. ПРИЗНАВА положителното развитие на компонента „Коперник“, който надхвърли своите цели за ефективност, включително тези за надеждност и непрекъснатост на данните и услугите, въпреки пречките, причинени от липсващите данни от спътника „Sentinel-1 B“; ОТЧИТА, че данните и услугите на „Коперник“ имат все повече ползватели, което отразява нарастващото значение и полезността на информацията, предоставяна за посрещане на нуждите на тези ползватели и за подкрепа на политиките на ЕС, по-специално Зеления пакт на ЕС.
15. ОТБЕЛЯЗВА, че действащата в момента ценова политика на програмата, по-специално политиката на „Коперник“ за безплатни, пълни и отворени данни, се оказва ефективна в подкрепа на иновациите и широкото използване в множество сектори, но ОТБЕЛЯЗВА и ограниченията на съществуващия модел за споделяне на данни и лицензиране при придобиването на данни от търговски източници.
16. ОТБЕЛЯЗВА оценката на разработването на евентуална нова държавна услуга на ЕС за наблюдение на Земята, която би допълнила съществуващите и планираните способности и би отговорила на установените нужди, включително, по целесъобразност, засилвайки подкрепата за сигурността и отбраната.

17. ПРИВЕТСТВА функционирането като цяло на „Галилео“ и обявяването на нови услуги, като например услугата с голяма точност (HAS), която значително подобрява прецизността на „Галилео“, и ПРИВЕТСТВА първоначалното предаване на сигнали от публично регулираната услуга (PRS) и удостоверяването на автентичността на навигационните съобщения от отворената услуга (OSNMA) в очакване на обявяването на услугата, с оглед на осигуряването на много важни ползи както за държавния, така и за частния сектор, включително транспорта, селското стопанство, управлението на извънредни ситуации, безопасността, сигурността и отбраната. ОТБЕЛЯЗВА със загриженост увеличените случаи на фалшифициране и заглушаване.
18. ИЗРАЗЯВА СЪЖАЛЕНИЕ, че пълният оперативен капацитет на отворената услуга и първоначалният оперативен капацитет на публично регулираната услуга на „Галилео“ все още не са постигнати, отчасти поради проблеми, свързани с услугите по изстрелване, НАБЛЯГА на факта, че тези проблеми водят до потенциални рискове за непрекъснатостта и качеството на услугите на „Галилео“, и НАСТОЯВА за все по-добро управление на качеството и сигурността в рамките на програмата; поради това НАСТОЙЧИВО ПРИКАНВА Комисията да даде приоритет на разполагането на спътници, да се справи с предизвикателствата и да гарантира дългосрочната поддръжка на функционирането на услугите на „Галилео“.
19. ПРИЗНАВА, че въпреки че EGNOS значително е подобрила точността и надеждността на спътниковата навигация в Европа, все още има някои пропуски в покритието, и ПРИЗОВАВА Комисията да отстрани тези пропуски в покритието и да гарантира непрекъснати и безопасни операции по време на разгръщането на EGNOS V3, както и да адаптира системата на EGNOS към изискванията на други основни ползватели.
20. ПРИВЕТСТВА успешните постижения на услугите за космическо наблюдение и проследяване (КНП) в рамките на компонента за SSA, и по-специално нарастващото участие на държавите членки и увеличаващия се брой регистрирани организации и спътници, което отразява успеха на програмата за повишаване на осведомеността в ЕС за ситуацията в космоса и за насърчаване на глобална координация между съществуващите и разработваните в различни региони по света системи за космическо наблюдение и проследяване.

21. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от модернизиране и укрепване на инфраструктурата на ЕС за космическо наблюдение и проследяване (КНП), за да се подобри способността ѝ за наблюдение и проследяване на космически обекти и отпадъци, и във връзка с това ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да продължат да подобряват капацитета за КНП, за да се гарантира стабилна и устойчива система за осведоменост за ситуацията в космоса.
22. ПОДЧЕРТАВА значимостта на текущия анализ на изискванията на услугата, отнасяща се до метеорологичните явления в космическото пространство (МЯКП), съгласно член 60 от Регламента на ЕС за космическото пространство. Освен това ПРИЗНАВА ефективното изпълнение на задачите, възложени от Европейската космическа агенция (ЕКА) в тази област, както и в сферата на близките до Земята обекти (БЗО).
23. ОТБЕЛЯЗВА продължаващото изпълнение на подготвителните дейности за предоставяне на услуги в рамките на инициативата GOVSATCOM, включително процеса на възлагане на обществени поръчки за инфраструктурата на Центъра, и наваксването на първоначалните забавяния, което демонстрира потенциалния капацитет на програмата да предоставя сигурни комуникационни услуги от критично значение, жизненоважни за мисиите и операциите на Съюза и неговите държави членки, и по-специално мисиите от критично значение в областта на безопасността и сигурността.
24. ПОДЧЕРТАВА взаимното допълване на компонента за GOVSATCOM с Програмата на Съюза за сигурна свързаност IRIS², с което се гарантира всеобхватно, икономически ефективно и ефикасно привеждане в съответствие с нуждите на ЕС за сигурна комуникация, включително глобално покритие.

EUSPA

25. ПРИВЕТСТВА превръщането на Европейската агенция за ГНСС (GSA) в Агенция на Европейския съюз за космическата програма (EUSPA) като важна стъпка за подобряване на ръководенето и управлението на програмата и на оперативната система на програмата и нейните компоненти. Същевременно ОТЧИТА гъвкавостта, демонстрирана от EUSPA при изпълнението на нови задачи и адаптирането към нови отговорности и предизвикателства.

26. ПРИВЕТСТВА цялостната работа на EUSPA при управлението на основните и поверените задачи по космическата програма на ЕС и усилията на Агенцията, които играят важна роля за гарантиране на ефективното предоставяне на услуги и сигурното управление на космическите активи, както и за насърчаване на иновациите и пазарното навлизане в рамките на космическия сектор на ЕС; ПРИВЕТСТВА факта, че независимостта и автономността на Съвета за акредитация на сигурността са гарантирани.
27. ПОДЧЕРТАВА ролята на EUSPA като структурния елемент на космическата програма на ЕС, служещ за наблюдение на сигурността на космическото пространство, ПРИВЕТСТВА плана за действие на Комисията за преодоляване на настоящите ограничения на системата на „Галилео“ за наблюдение на сигурността и ИЗТЪКВА необходимостта от укрепване на оперативната сигурност на спътниковите системи на ЕС, включително ключовата роля на EUSPA в това отношение.

ИЗВЛЕЧЕНИ ПОУКИ И ПЕРСПЕКТИВИ

28. НАБЛЯГА на факта, че е спешно необходимо да бъдат премахнати нарастващите заплахи за безопасността и устойчивостта на космическата програма предвид увеличаващите се рискове за киберсигурността, радиочестотните смущения, слънчевата активност и рисковете от сблъсък; и ИЗТЪКВА, че се налагат решителни действия, за да се гарантира дългосрочната устойчивост на дейностите в космическото пространство.
29. ПРИЗНАВА необходимостта от намаляване на зависимостта на космическата програма на ЕС от трети държави, което е особено важно в области от критично значение като достъпа до суровини, компоненти и услуги, и ПРИВЕТСТВА дейностите на Обсерваторията за технологиите от критично значение и съвместната работна група за космическите технологии от критично значение.
30. ОТЧИТА необходимостта от укрепване на автономния, сигурен и икономически ефективен достъп на Съюза до космическото пространство, ОТБЕЛЯЗВА мерките на Комисията за осигуряване на алтернативни решения за изстрелване с доставчици от трети държави при надлежно обосновани обстоятелства и НАБЛЯГА на неотложността и необходимостта от приемственост в подпомагането на адаптирането, разработването и внедряването на автономни европейски способности за изстрелване с цел достъп до космическото пространство, като се вземат предвид основните интереси на Съюза в областта на сигурността.

31. ПРИПОМНЯ, че е необходимо да се гарантират по-добрата приемственост и по-нататъшното развитие на настоящите оперативни компоненти, по-специално „Коперник“, „Галилео“ и EGNOS, при бъдещото планиране на космическата програма на ЕС.
32. НАСТОЯВА за рационализиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от всички участници в космическата програма на ЕС и за по-нататъшно интегриране в програмата на нови участници в космическото пространство и нововъзникващата космическа екосистема (включително стартиращи предприятия, нови участници и МСП), и ПОДЧЕРТАВА значението на отворените и прозрачни процедури за възлагане на обществени поръчки, които подкрепят развитието на една диверсифицирана и иновативна европейска космическа промишленост, като се взема предвид целта за насърчаване на стратегическата автономност на Съюза в една отворена икономика, по-специално по отношение на технологичните аспекти на ключовите технологии и веригите за създаване на стойност.
33. ПРИКАНВА Комисията при работата си да се опре на оценката⁶ на съществуващите пречки пред по-доброто навлизане на пазара на космически данни и услуги във всички сектори на икономиката, тъй като премахването на тези пречки е от решаващо значение за постигане на максимални социално-икономически ползи от космическата програма на ЕС и за гарантиране на пълното реализиране на нейния потенциал в целия Съюз, и ПРИЗОВАВА Комисията, заедно с упълномощените субекти, включително EUSPA, и с участието на държавите членки, да се справи с тези предизвикателства чрез ориентиран към бъдещето стратегически подход, в който се набляга на сътрудничеството, иновациите и адаптивността, възможен благодарение на изготвянето и приемането на подходяща за целта стратегия за космическите данни.
34. ПРИКАНВА Комисията да даде тласък на една силна космическа икономика на Съюза чрез повишаване на конкурентоспособността, иновациите, предприемачеството, уменията и изграждането на капацитет във всички държави членки и региони на Съюза, по-специално по отношение на МСП и стартиращите предприятия.
35. ОТБЕЛЯЗВА обаче, че ключовите показатели, предвидени в регламента, следва да бъдат по-добре определени, по-специално по отношение на конкурентоспособността, ролята на МСП и някои елементи на планирането, поради което ПРИЗНАВА, че новата концептуална рамка би била важен инструмент за оценка на ползите от космическата програма на ЕС.

⁶ Док. 12013/24.

36. ОТЧИТА, че непрекъснатите, ориентирани към потребителите инвестиции в конкурентоспособни иновации и инфраструктура са от съществено значение за запазване на водещата роля в космическите технологии и за насърчаване на полезните взаимодействия с програми и инициативи в подкрепа на нови космически приложения чрез технологии като изкуствения интелект, квантови технологии, автономни системи и киберсигурност.
37. ПРИВЕТСТВА използването на космическата програма на ЕС като трамплин за по-нататъшно позициониране на Съюза като надежден партньор в космическата дипломация. Постиженията на програмата служат, главно чрез компонентите „Коперник“, „Галилео“ и EGNOS и подкомпонента за КНП, за световни модели и са жизненоважни за развитието и укрепването на партньорствата с трети държави, които са от съществено значение за засилване на влиянието на ЕС на световната сцена и за насърчаване на международното сътрудничество в космическото пространство.
-